

ARENOR FÖR LÄSNING

berättelsen
om ett
projekt

Producerad av Kultur i Väst 2016. Citera oss gärna och ange då källan.
Lyssna på denna skrift på kulturivast.se/media-och-publikationer
Text: Eva Fred
Foto: Martina Ehnar, Rigmor Persson, Karin Lyberg
Grafisk form: Kerstin Strömberg

INNEHÅLL

Inledning.....	4–5
Många arenor för läsande.....	8
Tillfället gör läsaren.....	9–10
Stjäla idéer och skapa nytt.....	11
Projektorganisation.....	14–18
Alingsåsdagarna.....	23–26
Pop up-bibliotek på cuper och minibibliotek i stallet.....	26–29
Nya samarbeten och möjligheter.....	29–32
Det där med statistik.....	33–35
Bilagor.....	36–40
Filmer och intervjuer.....	42
Kontakt.....	43

INLEDNING

Läsning är plötsligt på allas läppar. Artikel efter artikel tar upp senaste forskningsrönen om läsande. De visar att läskunnighet förändrar vår hjärna i grunden. Läsning har positiva effekter på korttidsminnet, tolkning av abstrakta bilder och underlättar för fortsatt lärande. Det finns alltså starka bevis för hur viktig läskunnigheten är.

Läser unga för lite idag? Vart har bokslukaren tagit vägen? Är litteraturens ställning hotad? I den statliga litteraturutredningen Läsandets kultur, SOU 2012:65, konstateras sammanfattningsvis att trots en överlag ganska positiv bild, finns orosmoln som hotar vid horisonten. Det är främst ungas läsfärdigheter – och vanor som oroar:

” Främst gäller detta de unga generationernas läsfärdighet och läsvanor som det finns tydliga belägg för att de har försämrats. Det finns fortsatt stora skillnader i läsvanor mellan olika socioekonomiska grupper i befolkningen. Läsfärdigheten har även minskat påtagligt hos unga, särskilt de senaste tio åren. Försämrade läsförmåga gör att för en allt större andel av dagens unga är möjligheten att förstå och tillgodogöra sig texter begränsad och därmed även möjligheten till egna läsoplevelser. Problemen är störst bland pojkar.¹ ”

Den senaste stora PISA-undersökningen, som undersöker ungdomars kunskaper i skolämnen, visade när den presenterades 2013 att läsförståelsen minskat bland svenska ungdomar. Pojkar hade överlag sämre resultat än flickor. Sämre läsförståelse kan ha stora konsekvenser, både för den enskilda och för samhället i stort.

Många är också de projekt och satsningar som sjuöatts i kölvattnet

¹ SOU 2012:65 s. 12

av PISA, som syftat till att bryta den nedåtgående trenden. De senaste är Hela Sverige läser med barnen som lanserades av Kulturrådet på Bokmässan i september 2016. En läsdelegation har utsetts av regeringen för att samla alla aktörer runt insatser för läsning i skolan och på fritiden och hösten 2016 förvandlas höstlov till Läslov.

I december 2016 släpps en ny PISA-rapport. Det är alltså tre år sedan den förra rapporten kom som visade att svenska elever hade backat kraftigt i läsförståelse och hamnat under genomsnittet bland OECD-länderna. Det blir intressant att ta del av den nya undersökningen. Vad har hänt? Har något hänt?

Att utveckla en god läsförmåga är ett samhällsansvar som många bär gemensamt – inte bara skola, bibliotek och andra kulturinstitutioner. Att hitta nya samarbetspartners för en gemensam bred satsning att få unga att läsa, var och är fortfarande utmaningen.

Att involvera idrottsorganisationer i läsfrämjande projekt och kampanjer är en idé som prövats på olika håll, både nationellt och internationellt. Men ändå inte så att det slagit igenom med buller och bång. Projektet Paus – du och en bok som initierades av Statens Kulturråd 2014 var en nationell satsning i samarbete med Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna. Målsättningen med kampanjen var att få fler idrottande unga att läsa böcker på sin fritid och riktade sig inledningsvis till idrottsledare och tränare. Men Paus handlade också mycket om att samverka och skapa förutsättningar för idrottsföreningar och bibliotek att på lokal nivå och på olika sätt med gemensamma krafter väcka ungas lust till litteratur och läsning.

Det finns många arenor för läsande!

Eva Fred
konsulent
litteratur
barn & unga
projektledare

Angelica Hadzikostas
enhetschef
kultur & konstater

Bengt Källgren
enhetschef
kultur & samhälle

I propositionen Läsa för livet föreslås nationella mål för litteratur- och läsfrämjande. Det övergripande målet är att alla i Sverige ska få möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Som statlig myndighet fick Kulturrådet 2014 uppdrag att ta initiativ till, samordna och följa upp läsfrämjande insatser som är av nationellt intresse. De fick också uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för läsfrämjande verksamhet utanför skolan.

Av de nationella insatserna som nämns i handlingsprogrammet är idrott och läsfrämjande en av flera. Kulturrådet avsatte tillfälliga medel 2013–15 för att stödja samverkan mellan idrottsföreningar och bibliotek för att stimulera pojkars och flickors läsning.

Ett av folkbibliotekets viktigaste uppdrag är att främja läsning och litteraturförmedling. I Bibliotekslagen 7 § står: Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

I UNESCOs folkbiblioteksmanifest lyfts bibliotekens läsfrämjande uppdrag fram.

Läsa, förstå och uppleva är ett viktigt tema i den regionala biblioteksplanen för Västra Götaland. Under planperioden 2016–2019 är en prioriterad arbetsinsats att arbeta för de nationella målen för litteratur och läsfrämjande.

Insamlingen av material till utvärdering genomfördes genom ett antal intervjufrågor som gick till projektledarna i varje projektgrupp. SISU idrottskonsulenter intervjuade idrottsledare och tränare som varit involverade i projektet och bibliotekskonsulenterna intervjuade bibliotekspersonalen.

I några fall gjordes telefonintervju i andra fall genom skriftliga svar. Styrgruppen bjöd in samtliga idrottskonsulenter till en projektutvärdering och avslutning på Kultur i Väst i december 2015.

MÅNGA ARENOR FÖR LÄSANDE

Mellan april och december 2015 genomförde Kultur i Väst det läsfrämjande projektet Arenor för läsning i tätt samarbete med SISU idrottsutbildarna i Västergötland och Väst med medel från Kulturrådet.

Kultur i Väst har ett regionalt uppdrag att arbeta med läsfrämjande och särskilt gentemot målgruppen barn och unga. Att hitta nya vägar och pröva nya metoder och samarbeten för att öka intresset och kunskapen om läsning är ett av våra stora arbetsområden. Vi vill vända den negativa lästrenden.

Ett möte med Per Jagemark, verksamhetsledare inom SISU i Sjuhärad på våren 2014, ganska kort efter att Kulturrådet utlyst satsningen på idrott och läsfrämjande, resulterade i fortsatta idédiskussioner med

mycket energi. I SISU fanns en mycket intresserad och samarbetsvillig partner. Vi resonerade om tänkbara områden i regionen att satsa på utifrån möjligheter och förutsättningar där storlek på kommunen eller kommundelen och socioekonomiska strukturer spelade stor roll.

Vi utgick från att börja någonstans där vi visste att det fanns en positiv inställning till projekt, en

vilja att pröva nya metoder och där trösklarna var så låga som möjligt. Vi var eniga i tanken att om ett projekt skall nå framgång skall vi börja där det finns en energi, lite ”muskler” och handlingskraft som sedan smittar av sig till andra.

I våra gemensamma idédiskussioner hamnade vi ofta i någon slags igenkänning; vi hade så mycket gemensamt. Idrotten och kulturen har båda som främsta syfte att stärka barnen i deras utveckling, att göra dem till starka, mogna, kreativa individer – SISU genom idrotten och vi genom kulturen och litteraturen. Det är fint.

En gemensam projektansökan skickades in till Kulturrådet hösten 2014.

” Vi har samma målbild men olika vägar att nå dit – genom kulturen och genom idrotten. I detta projekt fick vägarna mötas och vi kunde lära mycket av varandra. ”

Per Jagemark

TILLFÄLLET GÖR LÄSAREN

Vårt mål med Arenor för läsning var att öka antalet lustläsande barn och unga. Det var viktigt för oss att läsningen skulle kantas av lust och vara utan krav. Vi riktade in oss på målgruppen tjejer och killar 13–18 år. Anledningen till att vi valde just den åldersgruppen var dels att Kultur i Väst redan arbetade med det läsfrämjande projektet Sommarboken som riktar sig till barn 8–12 år, och dels att det fanns en utmaning att nå de lite äldre barnen.

Över hälften av Sveriges barn och ungdomar idrottar i någon form och inom klubbarna finns en utmärkt möjlighet att nå ut brett och inspirera till läsning. Där dessa idrottsintresserade barn och ungdomar har sin mötesplats ville vi inspirera till läsning och läsupplevelser. Kunde vi väcka ett intresse för litteratur, om även ack så litet, var det bra nog. Vi ville göra medier i olika format tillgängliga och synliggöra bibliotekens möjligheter och erbjudanden.

Vi tror att tillfället gör läsaren. Att hitta nästa favoritbok i caféet på idrottsplatsen, eller höra en berättelse innan träningen eller i bussen på väg till en cup kan väcka intresse och skapa läsglädje. Det kan också ge en stunds avbrott från en intensiv idrottsmiljö. Att få vila från träningen och ta en paus med en bok en text, en bild...

Barn och ungdomar gör som vuxna gör. Att vara vuxen och en läsande förebild tror vi är viktigt, ju fler desto bättre. Är det sedan också en idrottande förebild, en tränare, aktiv idrottsperson eller ledare kan genomslagskraften bli än större och generera en positiv kraft och injektion i rätt riktning. Det där med att vara en annan vuxen som inspirerar, någon annan än föräldern eller läraren. Idrottens engagemang och möjlighet till mötesplatser kan tas till vara inom läsfrämjandearbetet.

Samarbete mellan idrottens och folkbibliotekens arenor var en spännande utmaning som vi ville pröva och som vi tror kan generera nya läsare. Folkbiblioteken och främst barnbiblioteken har av tradition en inarbetad vana och öppenhet att samarbeta med andra aktörer och organisationer. Det har arbetats uppsökande på arbetsplatser, med studieförbund, föreningar, skolor och förskolor. Men att närma sig och hitta samverkansformer med idrottsrörelsen, som hela satsningen Paus gick ut på, var ändå något nytt och obeprö-

vat och en spännande utmaning. Eller som en bibliotekarie i Borås uttryckte det ” Vi kan se följande effekter; vi når fler, vi har fått nya samarbeten, vi har fått nya sammanhang att arbeta i. Det fanns inte i min tankevärld för 15 år sedan att vara på ett fotbollscamp.”

STJÄLA IDÉER OCH SKAPA NYTT

Något år före projektet Arenor för läsning startade hade projektet Läsmuskler i Ulricehamn påbörjats. Läsmuskler var ett samarbetsprojekt mellan bibliotek, idrottsföreningar och SISU. Syftet med projektet var samma som för Arenor för läsning och det övergripande målen inom Paus, att tillsammans med idrottsföreningar arbeta för att få fler idrottande unga att läsa böcker på sin fritid.

Läsmuskler hade skapat pop up-bibliotek och gjort om en gammal husvagn till ett mobilt bibliotek som kördes ut till idrottsplatser i samband med träningar, cuper och andra idrottsevenemang i kommunen. Läsmuskler prövade också att inreda läshörnor i några förenings klubbhus och gjorde en lässpilta på en ridklubb. Läsmuskler var ett inspirerande projekt som hade prövat sig fram och kommit en bit på väg och självklart bjöd vi in dem till vår projekt-kick off i Alingsås.

Projektledarna Britt Dahlström och Victoria Klaiber Svensson gjorde en fin dragnig där de generöst delade med sig av de erfarenheter de gjort. Det som var bra och mindre bra och gav goda råd och tips så vi inte skulle falla i samma fallgropar som de gjort. Deras entusiasm smittade av sig på deltagarna i Arenor-projektet. Mycket av det som Läsmuskler gjort gjordes också i Arenor för läsning. Till exempel blev modellen med mobila bibliotek, pop up-bibliotek, populärt och en riktig hit och ett bra sätt att komma igång i projektet. Pop up-bibliotek består av saccosäckar, kuddar och korgar med nya böcker och tidskrifter. De dyker upp på oväntade platser där biblioteksverksamhet inte förväntas. På några håll iordningställdes också bibliotek i stallmiljö och läshörnor i förenings klubbhus.

” Vi stjal idéer från andra människor, folk som vi lärt oss av, folk som vi sprungit in i och häftar ihop dem till nya former, och skapar något nytt. Vi måste skapa möten där folk upplever nya intressanta, oväntade möten – folk från blandade bakgrunder så får vi organisationer som är mer nytänkande. ”

Fritt efter Steven Johnson
Varifrån kommer bra idéer?

Jag har upplevt att flera av våra ungdomar har suttit i vår läshörna särskilt före matcher när vi haft samlingar. Även den öppna fritidsverksamheten på torsdagar har uppmärksammat vår läshörna.

Idrottsledare Borås

Jag upplever att vi har lyckats ganska bra. Många har fått tillgång till litteratur på ett lätt sätt, som inte har fått det tidigare och som inte har kopplat ihop de två världarna innan. Det har varit positivt att ledarna har blivit förebilder för barnen och som bibliotekarie har jag hittat nya målgrupper som inte alltid har kommit till biblioteket.

Bibliotekarie Borås

Det är många barn som genom de olika aktiviteterna kommit i kontakt med våra minibibliotek. Främst i åldersgruppen 0–12 år. De flesta idrotterna har lika många tjejer som killar men ridsporten domineras av aktiva tjejer. På en stor cup kan det vara 100 barn som hittat till läshörnan. Jättesvårt att uppskatta antalet.

Konsulent SISU

Ett av projektets syfte är att öka intresset för litteratur och inspirera till läsning hos idrottande barn och unga. Hur tycker du att det lyckats?

Finns tillgången till böcker så finns nyfikenhet och intresse för böckerna bland både barn och ungdomar. Pop up-bibliotek som är väl synligt där barnen är, skapar härliga stunder både med läsning och diskussioner med en bok i handen. Placeringen av pop up-biblioteken är viktig då barnen/ungdomarna ej söker upp böckerna inne i klubbstugan.

Konsulent SISU

Det var väldigt bra och positivt samarbete med idrottsföreningar. Vi har aldrig tidigare haft samarbete med idrotten och dess aktörer så projektet har öppnat nya möjligheter. Det var roligt att vara med ett pop up-bibliotek på olika evenemang och möta barnen i ett annat sammanhang än bara det "vanliga bibliotekssammanhanget", då uppstod det också positiva möten kring böcker.

Bibliotekarie Borås

Essunga RF har fått ett permanent minibibliotek. Det används varje vecka. Främst av de som medverkar på stallfritids. Det är ca 15 barn som regelbundet sitter i hörnan men utspjutt över veckan är det många fler. Åldern är upp till 12 år. De kommer tisdagar och torsdagar. Där är det naturligt att sitta ner i läshörnan och läsa tillsammans.

Konsulent SISU

Besökarna har använt pop up-biblioteken mycket så plats. Det har varit ett mycket positivt bemötande, både av barn, ungdomar, föräldrar och föreningarna. Föreningarna har tagit pop up-biblioteken till sig.

Bibliotekarie Grästorp

Vi har ju gjort det dubbla; dels aktiverat invandratjejer och dels haft ett kulturellt projekt som en extra drivkraft. Det har fungerat över förväntan. Tjejerna har deltagit och tagit ansvar både på plan och utanför.

Konsulent SISU

Svårigheter med projektet har varit de föreningar som har "varit med" men inte varit aktiva. Det var svårt att samarbeta och de kom inte på mötena. Jag försökte ta kontakt men upplevde att projektet aldrig blev viktigt för dem. De tog inte in hela konceptet jämfört med de föreningar som var med hela projektiden.

Bibliotekarie Borås

Det är inte barnen som är problemet, det är ledarna! De vill jobba med idrotten och inte en massa andra saker...

Idrottsledare Borås

Svårigheten har varit att få ledarna att inse vikten av att få barnen att läsa och att ta det till sig. Många ledare läser inte böcker själva... En föreläsning med Johan Unenge på en ledarträff tror vi hade fått många ledare att förstå både i rollen som tränare men även som förälder.

Konsulent SISU

Ett av projektets syfte är att öka intresset för litteratur och inspirera till läsning hos idrottande barn och unga. Vilka svårigheter har du mött?

Jag från mitt håll upplever dagens ledare som stressade och kommer det något nytt de ska tänka på blir det negativt. Vår plan var att komma med ett färdigt koncept och erbjuda föreningarna ett litet mervärde av sin aktivitet då de aktiva skulle kunna erbjudas en lässtund i idrottsmiljön.

Konsulent SISU

Projektet i sig verkar vara framgångsrikt även om Vänersborg inte riktigt kommit i gång fullt ut. Inspirerande träffar i Alingsås. Det har varit svårt att samordna och få ut information till föreningar än så länge.

Bibliotekarie Vänersborg

Det tar lite tid att få till det här att man verkligen läser en bok ute i klubbarna. Att hitta en gemensam bok som kan bli en bokcirkel inom klubben... Det har varit en idé som vi inte fick till.

Bibliotekarie Essunga

Hur får vi barn att tycka att böckerna är intressanta och roliga? Vad kan man göra för att öka intresset...? Det är frågor som vi bollat på våra möten. Vi tror att projekt som detta är en bra grund, dock skulle projektet behövt vara en längre period.

Idrottsledare Borås

PROJEKTORGANISATION

Kultur i Väst var projektägare men i tätt samarbete med SISU Idrottsutbildarna. Ansökan skissade vi på gemensamt och den slutliga ansökan stod båda parter 100 procent bakom. SISU var en självklarhet och förutsättning för projektet och hade inte gått att genomföra utan dem. En styrgrupp bildades med tre representanter från Kultur i Väst; två konsulenter Eva Fred, Stephan Holmström samt enhetschef Angelica Hadzikostas och två verksamhetsledare från SISU, Per Jagemark och Oskar Wiklund.

Tillsammans identifierade styrgruppen lämpliga kommuner eller områden som kunde vara intressanta i projektet. Målet var att få en representation av små och mellanstora kommuner men också stads- och kommundelar i större kommuner.

Resultatet blev att bibliotek och utvalda idrottsföreningar på Hässelholmen, Norrby och Byttorp i Borås, Hisings Backa i Göteborg, Grästorp, Essunga, Vänersborg och Alingsås ingick som projektkommuner och områden i projektet. Idrottskonsulenterna Anna Olofsson, Martina Ehnar och Thomas Lundwall var viktiga nyckelpersoner i projektet.

Styrgruppen ville också pröva en ny modell för projektledning. SISUs uppdrag och den regionala biblioteksverksamheten inom Kultur i Väst känns ganska närbesläktad, som kusiner ungefär. Vi kände igen oss i varandra. Målet för verksamheterna är detsamma, våra barn och ungdomar skall växa upp till starka, kreativa och tänkande individer. Båda organisationerna arbetar med att stimulera människors lärande. Båda arbetar med bildning och utbildning, Kultur i Väst genom kulturen och SISU genom idrotten.

SISU Idrottsutbildarnas idrottskonsulenter har en mycket väl inarbetad organisation och mål för sin verksamhet och befinner sig av naturliga skäl nära idrotten. Så på ett tidigt stadium, redan i de inledande diskussionerna i styrgruppen, var det ett enkelt och självklart val att inte kulturen skulle vara ytterst ansvarig utan idrottskonsulenterna skulle fungera som projektkoordinatorer.

Varje projektområde bildade en projektgrupp med en SISU-

MEDVERKANDE KOMMUNER OCH BIBLIOTEK

- Borås: Norrby bibliotek, Byttorps bibliotek och Hässlehus bibliotek
- Göteborg: Backa bibliotek
- Alingsås bibliotek
- Essunga bibliotek
- Grästorps bibliotek
- Vänersborgs bibliotek

NÅGRA AV DE MEDVERKANDE IDROTTSFÖRENINGARNA

Norrby IF

Borås AIK

Brämhults IK

Byttorps IF

Holmalunds IF

Essunga Ryttarförening

Hisings Backa FC

Nossebro IF

Främmestads IK

Elmer Fåglums FK

Gymmix Essunga

Sportcentrum Vänersborg

Essunga bibliotek ordnade en lästund med Anna Ahlstrand, allsvensk fotbollsspelare. Här kan vi göra mycket mer framöver.

Konsulent SISU

Att ledare från föreningar engagerat sig har varit det allra viktigaste för att projektet har gått bra. Att de tagit sig tid under sammandrag och cuper och gå dit och "hänga" med barnen och bläddra i böckerna. Barnen ser ofta upp till sina tränare.

Idrottsledare Borås

Jag vet att vissa tränare har tipsat om fotbollslitteratur som ungdomarna kan läsa och att dom kan läsa i bussen på bortamatcher. Men tyvärr är det för det mesta musik i deras headphones. Här skulle vi kunna tipsa om ljudböcker!

Konsulent SISU

Vi har inte sökt några lokala förebilder inom idrottsvärlden i Grästorp. Vår erfarenhet är att ledare och tränare är mycket upptagna och alla arbetar ju på frivillig basis.

Bibliotekarie Grästorp

Vi tycker inte vi har lyckats med detta. Perioden för projektet har varit kort, mer tid hade behövts. Dock har vi gjort försök med till exempel Emil Jylhänlahti som trixat med boll, berättat om böcker och ställt frågor till barnen både på biblioteket och i idrottsammanhang.

Konsulent SISU

Vår aktivitet handlade om att skapa pop up-bibliotek som var med på olika evenemang. Förutom barnen satt även vuxna och läste en stund och det hände även att föräldrar satt och läste för sina barn. Jag upptäckte att aktiviteten fungerade bättre om jag höll mig i bakgrunden. Då vågade sig fler fram och titta i böckerna.

Bibliotekarie Borås

Vi hade en författare på plats under sommarlägret, det var mycket uppskattat. Författaren blir en väldigt häftig kändis i barnens ögon.

Idrottsledare Borås

Ett annat syfte med projektet är att genom vuxna läsande förebilder få idrottande barn att intressera sig för läsning. Hur tycker du att det har lyckats?

Vi bjöd in Emil Jylhänlahti, idrottsprofil i Borås, till Hässlehus bibliotek för att berätta om hans upplevelse kring boken och läsning och förstås visa lite bolltrix. Det kom många barn och det blev väldigt uppskattat. Det är viktigt med vuxna förebilder.

Bibliotekarie Borås

Vi har haft träningar varje tisdag och torsdag följt av olika kulturella aktiviteter. Tjejerna har läst, skrivit, intervjuat och lyssnat på föreläsningar. Made in Backa som haft hand om den kulturella delen har dels genom sina mentorer och ledare aktiverat tjejerna och dels har de haft föreläsare, ofta författare som pratat om sitt skrivande. Bra förebilder.

Konsulent SISU

konsulent som projektkoordinator och representanter från det lokala biblioteket och idrottsföreningar.

Projektkoordinatorns uppgift blev att samordna träffar och möten mellan idrottsledare på föreningar och kontaktpersoner på de lokala biblioteken för att lägga upp sina aktiviteter så det passade utifrån lokala förutsättningar. Varje projektområde fick en startbudget för att komma igång med projektaktiviteter och inköp av media och material till pop up-biblioteken.

Styrgruppen hade sju protokollförda avstämningsmöten under projektperioden. SISU-verksamhetsledare och konsulenter från Kultur i Väst fanns under hela processen som samtalspart och ”bollplank” för projektledarna.

I projekt skapas ofta en särskild blogg eller projektsida på webben eller inom sociala medier. Erfarenheter och utvärderingar från tidigare projekt har dock visat att det är svårt att få aktiva skribenter och att hålla sidor och sajter uppdaterade.²

Arenor för läsning skapade ingen egen projektblogg eller webb, utan valde i stället att arbeta med våra redan befintliga kanaler och sidor på sociala medier. Vi dokumenterade våra kick off-träffar genom att filma och lägga upp dem på Youtube. Aktiviteter inom projektet på cuper, läger och andra tillställningar dokumenterades i bild som lades upp på sociala medier.

² Utvärdering av 2020KoM – biblioteksutveckling på lokal och regional nivå av Cecilia Gärdén och Linnéa Lindsköld. Högskolan i Borås 2015.

Projektet har lett till att det har skapats förutsättningar för andra aktiviteter. Jag var med och planerade och genomförde ett sommarläger i stadsdelen tillsammans med två fotbollsklubbar i somras. Där kultur och böcker hade lika stor del som idrottsaktiviteterna. Biblioteken fanns på plats under hela lägret, det var författarbesök och alla barn fick en bok. Vi planerar att genomföra sommarlägret även nästa år.

Bibliotekarie Borås

Vi har lärt känna varandra och skapat bra kontakter för framtida samarbeten.

Bibliotekarie Borås

Det tar ett tag att lära känna varandras världar men samarbetet har varit roligt och bra. Genom att bibliotekarien vid vissa tillfällen har funnits med vid idrottsarrangemang och idrotten ibland har varit hos biblioteket så har världarna mötts. Kanske bibliotekspersonalen hade behövt få lite mer tid och avlastning från sitt ordinarie uppdrag som de kunde lägga på att söka upp föreningarna på kvällstid för att bättre kunna nå ut till barnen, ungdomarna och ledarna?

Konsulent SISU

Biblioteket har varit en samlingsplats. Föreningen har varit i biblioteket fler gånger och oftare än tidigare och biblioteket ville vara med på ett ungdomssektionsmöte.

Idrottsledare Alingsås

Det har skapats naturliga kontakter mellan idrottsledare och bibliotek. Vi ser varandra med nya ögon och nya möjligheter att jobba tillsammans.

Konsulent SISU

Det var väldigt enkelt. Bibliotekspersonalen och jag som projektledare hade kontakt veckovis. Det fungerade bra.

Konsulent SISU

Projektet har velat skapa förutsättningar för samarbete mellan idrottsledare och bibliotekspersonal på lokal nivå. Hur tycker du att det har lyckats?

De ledare vi pratat med har varit positiva till pop-up. Vid Moveit-dagen var vi runt och pratade med de idrottsledare som var på plats. Samtliga ledare hade en positiv inställning till pop up-konceptet.

Bibliotekarie Grästorp

Vi tycker att vi lagt en grund genom positiva kontakter mellan oss och klubben. Lätt att prata med varandra och vi har en plattform att gå vidare utifrån.

Bibliotekarie Alingsås

ALINGSÅSDAGARNA

Att pröva nya metoder för verksamhetsutveckling är utgångsläget i ett projekt. Att idégenerera och att vara i idéfasen är kreativt, kul och spännande. Att sedan formulera sin frågeställning och beskriva hur man kommer att ta itu med frågan och med vilka metoder och vilket mål man vill sträva mot går också ganska bra. Projektansökan skickas in och pengar beviljas, ja det är bara att sätta igång!

Men att just starta projekt kan ibland vara svårt och de första mötena med projektdeltagarna kan kännas trevande. Hur förankras idén hos andra? Vad skall vi göra? Hur ska vi göra? Varför ska vi vara med? Någon annan har tänkt och förankringen hos dem som skall genomföra kan vara svag. Det tar ganska lång tid att komma igång, att mobilisera.

I Arenor för läsning hade styrgruppen, som tidigare nämnts, pejlut läget och valt områden som vi kände till. En ”inbjudan” om att ingå i ett läsfrämjande projekt kommunicerades med berörda SISU-konsulenter och bibliotekschefer i förväg. Det var ett riktat erbjudande, självklart med möjlighet att säga nej. Men alla tillfrågande ville följa med på tåget.

Projektet hade två stora träffar för alla som var inblandade och Alingsås blev vår kick off-plats. Före, mellan och efter dessa möten hade projektkoordinatorn ansvar för att hålla projektgruppen igång. Rapporter lämnades kontinuerligt till styrgruppen.

Första träffen arrangerades i början av april 2015 och samlade ett femtiotal idrottsledare, bibliotekarier och konsulenter. Styrgruppen presenterade projektet, idén där bakgrund och målsättningen att vara med och försöka vända den negativa lästrenden förklarades. Som tidigare nämnts hade vi bjudit in Victoria Klaiber Svensson, kulturstrateg och Britt Dahlström bibliotekarie från Läsmuskler till mötet som inspirerande berättade om projektet i Ulricehamn.

Vi ville verkligen skapa ett kick off-möte som andades handlingskraft, som var positivt och som kändes angeläget för alla. Efter inledande presentationer och inspiration av Läsmuskler hade styrgruppen förberett så att projektgrupperna med respektive projektledare/SISU konsulent satte sig ner tillsammans. De fick uppgift att skissa på hur de skulle kunna lägga upp sitt delprojekt. Grupperna fick skriva ner

Vi tror det är viktigt att ”boken kommer till barnens värd” så ett fortsatt samarbete mellan idrotten och biblioteken är viktigt. Kanske kan idrotten och biblioteket använda sig av Instagram och Facebook för att sprida boktips. Här kan idrottskändisar vara med och tipsa!

Konsulent SISU

Kanske ännu inget som konkretiserats men några idéer har kommit fram i samarbetet som vi tar med oss, till exempel tävlingar med litteratur med idrottsanknytning.

Bibliotekarie Alingsås

Projektet har lett till att vi har bokdepositioner i klubbstugorna i de föreningar som har varit med i samarbetet. Böckerna byts ut varje vecka. Vi planerar att genomföra att föreningarna kommer till biblioteken.

Bibliotekarie Borås

Utifrån erfarenheter av Arenor för läsning – vilka uppslag till nya samarbeten har du fått som kan öka läsandet hos idrottande barn?

Pop up-konceptet fungerar mycket bra. Det har fått barn och ungdomar att förknippa idrott med läsning

Bibliotekarie Grästorp

Johan Unenges föreläsning på inspirationsdagen i Alingsås var fantastisk, den väckte mycket nytt tänk och nyfikenhet hos oss som var där. Vi vill att fler ska få ta del av denna föreläsning... Kanske kan bibliotek, idrott och skola samarbeta kring föreläsning för föräldrar och idrottsledare.

Konsulent SISU

Många barn skulle må bra av att läsa mer och utveckla språket. Vi skulle kunna ägna en del åt att tipsa om att läsa böcker på bortamatcher. Kanske skicka mail där biblioteken tipsar, använda lagens Facebook sidor.

Idrottsledare Borås

Man bär med sig en ny syn på idrotten och biblioteken. I vilka sammanhang kan vi hitta på aktiviteter tillsammans? Den frågan fanns inte på kartan innan vi gick in i projektet.

Konsulent SISU

Jag tänker att vi har förskolans föräldramöten här och någon gång kunde man ha föreningens klubbmöte på biblioteket också.

Bibliotekarie Essunga

Pop-up biblioteket visade sig vara en bra satsning så vi kommer att fortsätta arbeta med det. Vi kommer även att ha en deposition med böcker i en klubbstuga. Vi kommer att fortsätta samarbete med idrottsföreningar i olika former.

Bibliotekarie Borås

vilka aktiviteter eller satsningar som de ville genomföra, sätta en tidsplan och bestämma tid för kommande möten.

Mötet andades positiv energi och många konstruktiva förslag kom upp. Innan alla gick hem den här första dagen hade vi sex olika projektskisser och samtliga projektgrupper hade satt datum för nästa möte.

Det som fick alla nya Arenor-människor att gå igång var idén med pop-up biblioteken. Det är en form av biblioteksverksamhet som flyttar ut från biblioteket och ”poppar upp” på en plats där man inte förväntar sig träffa på biblioteksverksamhet med syfte att nå en specifik målgrupp. Med relativt enkla medel kan man skapa dessa mobila bibliotek som flyttas runt på träningsläger, cuper eller på kommundagar och stadsfestivaler.

Andra aktiviteter som diskuterades var klubbstugebibliotek och bibliotek i anslutning till idrottshallar.

Då, den där aprildagen på orienteringsklubben Skogshjortarnas klubbstuga i Alingsås gick verkligen startskottet för projektet, engagemanget och suget efter att sätta igång gick inte att ta miste på. Alla var med.

I augusti var det dags för ny Alingsås-dag och samling för alla som på något sätt deltog i projektet. Det var en komma-igång-efter-sommaren-träff för att få lite nytändning, inspiration och möjlighet för alla inblandade att diskutera och dela erfarenheter av vad som gjorts under sommaren och hur det hade gått. Vi bjöd även in andra intresserade bibliotek och idrottsföreningar som uppmärksammat projektet och som stod på tröskeln för att börja ett samarbete.

Johan Unenge, författare, serietecknare, före detta Läsambassadör och projektet Paus egen läscoach, medverkade och gjorde ett mycket uppskattat uppträdande. Från idrottsvärlden hade vi bjudit in idrottsprofilen Kristina Landgren Carestam, framgångsrik förbundskapten för både Sveriges herrlandslag och damlandslag i innebandy som båda tog VM-guld under hennes ledning. Numera är hon sportchef i Pixbo Wallenstam Innebandyklubb. Hon förmedlade många spännande tankar om kommunikation, ledarskap och samarbete. Hon blev mycket inspirerad av Johans föreläsning och återkom flera gånger i sitt prat om att lyfta litteraturen och läsandet in i sin klubb.

Alingsåsdagarna blev ett begrepp. Det var knutpunkten för projekt-deltagarna där ”nyckelpersonerna” träffades, bollade idéer, inspirerades och hittade nya samarbeten.

POP UP-BIBLIOTEK PÅ CUPER OCH MINIBIBLIOTEK I STALLET

De flesta aktiviteter som gjordes i projektet hade koppling till fotbollsöreningar. Några ridklubbar, gymnastikklubbar och hockeyklubbar var också inblandade. Pop up-bibliotek blev en stor hit som flera satsade på. Ambulerande minibibliotek med nya böcker och tidskrifter poppade upp lite varstans. De syntes på fotbollscuper, sommarläger och andra aktivitetsdagar i kommunerna som Norrbydagen och Kretsloppet i Borås och Moveit i Grästorp. Höstlovsaktiviteter på bibliotek sammankopplades med projektet och idrottsprofilen och superbolltrixaren Emil Jylhänlahti träffade unga och inspirerade dem på Hässlehus bibliotek i Borås. Mellan cuper har pop up-biblioteken stått på anläggningar och mött idrottsaktiva i sin vardag. Pop up-biblioteken bokas och hämtas på respektive bibliotek. Läsmuskler lånade också ut sin husvagn till en fotbollscup i Borås. Läshörnor i klubbhus och på sportcentra har uppstått.

Från Rigmor Persson, bibliotekschef i Essunga kom ett mejl ett halvår efter att projektet avslutats; ”Vi har aktiviteter med Nossebro IF, Främmestads IK, Elmer Fåglums FK och Gymmix. På Essungas Rytarförening har vi ett litet bibliotek. Vi har även haft vårt pop up-bibliotek uppe på prova-på-dagar i idrottshallen, då flera föreningar har medverkat. Sommaren 2017 planerar vi att öppna små badbibliotek på Nossebrobadet och Jonslundsbadet som drivs av Elmer FK. Föreningsamverkan fortsätter, och det är ju roligt att konstatera! Just nu finns vårt pop-up bibliotek i Jonslund hos Elmer FK.” Hon konstaterar också att för de pengar som kommit dem till del i projektet har de utrustat ett pop up-bibliotek med böcker, sittkuddar och strandflagga, inrett en läshörna med böcker och sittkuddar i klubbstugan, haft en läsmyskväll på biblioteket med fotbollsprofilen med Anna Ahlstrand, och gjort 12 bokcirkelkassar att låna ut till ungdomar.

Anna Olofsson som arbetar som utbildningskonsulent inom SISU

När man planerar tillsammans kommer man på bra saker och föreningarna har ofta själva idéer om vad man kan göra för aktiviteter. Nästa steg är att jag hoppas att få kontakt med fler föreningar, jobbar på det. Jag var till exempel i kontakt med en simklubb, men där finns det praktiska hinder som att det är blött på golvet... Det kommer att anställas en ungdomssamordnare som kommer att bli ansiktet utåt och som kommer att marknadsföra projektet. Jag kommer att finnas med men lämna över ansvaret till den här personen.

Bibliotekarie Borås

Tänker att min uppgift är att samman- kalla biblioteken och se till att vi spånar fram nya idéer. Så fort vi träffas kommer det nya tankar om hur vi kan jobba vidare. Jag har fått nya arbetskamrater!

Konsulent SISU

Vi funderar på att ha boktips eller bok- mingel hos föreningar, författarbesök och liknande, eller bjuda in föreningar till biblioteket och ha prova på dagar.

Bibliotekarie Borås

Mer samarbete där man kan ta med sig lag till bibliote- ken. Skapa utrymmen i klubbhusen för läsning där det finns tillgång till böcker. Föreläsningar av författare som kommer på besök och berättar om sitt skrivande.

Konsulent SISU

I samband med jullov, sportlov, höst- lov bjuda in till olika "happening" till exempel FIFA turnering på biblioteket, övernattninng på biblioteket eller i klubb- stugan med högläsning, filmkvällar...

Konsulent SISU

Mobila bibliotek är en fantastisk idé som kan bli hur bra som helst. Tillgäng- ligheten på cuper, och resor är kanon! Barnen behöver lugn och ro när de läser. De behöver "rätt" böcker som riktar sig mot dem. Sist men inte minst så behöver dom en lokal/rum som är helt gjort för just läsning. Där man sitter skönt och verkligen kan få det lugnet som dagens "uppkopplade" barn och ungdomar behöver.

Konsulent SISU

Mer samarbeten där man kan ta med sig sitt lag till biblioteken. Skapa utrymmen i klubbhusen för läsning där det finns till- gång till böcker. Föreläsningar av författare som kommer på besök och berättar om sitt skrivande

Konsulent SISU

Vi har ju smugit igång detta projekt. Vi tänker att vi kan ha ett författarbesök tillsammans med idrotten, att det är viktigt för biblioteket att vi upprätthåller den kontakt med idrottsföreningarna som vi har. Det är också viktigt att bibehålla kontakten med SISU.

Bibliotekarie Grästorp

Har du idéer om hur samverkan mellan idrotten och folk- biblioteken kan utvecklas i bredare bemärkelse?

hörde också av sig med ett härligt spontant mejl en tid efter avslutat projekt: ”Var hos riddklubben i Grästorp så sent som i dag på förmiddagen och där hittade jag det ambulerande pop up-biblioteket. I all sin enkelhet fungerar det bra.”

NYA SAMARBETEN OCH MÖJLIGHETER

Men hur väl har projektet fungerat? Vilka effekter kan vi se? Har projektmålen nåtts? I projektansökan identifierades tre spår eller utmaningar som vi ville arbeta med och som var tätt förknippade med hela Paus-kampanjen. Ett av projektets övergripande mål var att öka intresset för litteratur och inspirera till läsning hos idrottande barn och unga. Det andra var att genom vuxna läsande förebilder, ledare, tränare eller andra, få fler idrottande barn att intressera sig för läsning. En tredje viktig del i projektet ville skapa förutsättningar för samarbete mellan idrottsledare och bibliotekspersonal på lokal nivå.

Insamlingen av material till utvärdering genomfördes genom ett antal intervjufrågor som gick till projektledarna i varje projektgrupp. SISU idrottskonsulenter intervjuade idrottsledare och tränare som varit involverade i projektet och bibliotekskonsulenterna intervjuade bibliotekspersonalen. I några fall gjordes telefonintervju i andra fall genom skriftliga svar. Styrgruppen bjöd in samtliga idrottskonsulenter till en projektutvärdering och avslutning på Kultur i Väst i december 2015.

Det är svårt att säga om projektet ökat intresset för litteratur och inspirerat till läsning hos idrottande barn i de deltagande kommunerna. Det vi dock kan konstatera, är att hundratals och åter hundratals barn och unga har genom de aktiviteter som gjorts i projektet mött litteratur i olika former och ägnat sig åt läsning på oförväntade platser. Även om läsningen inte har varit en fördjupad läsning har många barn och unga mött text på olika sätt. Många är också de vuxna, både ledare, föräldrar och andra vuxna, som suttit med barnen i pop up-biblioteken och kopplat av och tagit en paus från idrottsevenemanget.

Att vuxna läsande förebilder och ”kändisar” kan intressera barn och unga för litteratur och läsning, är flera eniga om. Johan Unenge inspirerade många idrottsledare på inspirationsträffen i Alingsås. När

idrottsprofilen och bolltrixaren Emil Jylhänlahti kom till Hässlehus bibliotek och pratade läsning och visade lite bolltrix för barnen var det en positiv upplevelse för många. ”Det kom många barn och det blev väldigt uppskattat. Det är väldigt viktigt med vuxna förebilder” säger Sanja Letic bibliotekarie på Hässlehus bibliotek.

Norrby IF och Byttorps IF hade under sommaren 2015 ett tre veckor långt läger med läsaktiviteter varje dag. Inspirerande för många barn var när författaren Anette Skålberg kom på besök och alla fick vara med och skapa en egen berättelse.

Ett annat positivt möte med en idrottsförebild var när fotbollsträ-

” **Att ledare från föreningar engagerat sig har varit det allra viktigaste för att projektet har gått bra. Att de tagit sig tid under sammandrag och cuper och gå dit och ”hänga” med barnen och bläddra i böckerna. Barnen ser ofta upp till sina tränare.** ”

ningen avslutades med en joggingtur till en läsmyskväll på biblioteket i Nossebro med fotbollsprofilen Anna Ahlstrand.

Idrottsledarnas engagemang i projektet har varit ovärderliga. De är den främsta inspirationen för barnen och ungdomarna och någon som de ser upp till. ”Att ledare från föreningar engagerat sig har varit det allra viktigaste för att projektet har gått bra. Att de tagit sig tid under sammandrag och cuper och gå dit och ”hänga” med barnen och bläddra i böckerna. Barnen ser ofta upp till sina tränare.” menar Claes-Håkan Bogeborn idrottsledare i Byttorps IF

Det största vinsten och framgångsfaktorn med projekten Arenor för läsning har ändå varit att det skapats nya förutsättningar för samarbete mellan idrottsledare och biblioteks-personal på lokal nivå.

Vi kan se att i mindre kommuner har vägen till kontaktskapande och samarbeten varit kortare än i större. Det vittnas också om en positiv atmosfär i samarbetet och glädje att hitta nya samarbetspartners.

I det stora hela har det varit ett lyckat projekt men det har självklart också funnits motstånd, motgångar och svårigheter. I vissa fall var idrottsledare motsträviga och ville fokusera på idrotten och inte ”en massa andra saker”. På några håll har personalsituationen på biblioteken varit ansträngd vilket gjort det svårt att få tid för projektet.

Samarbetet har lett till att vi har fått en bredare målgrupp. Fler har upptäckt biblioteket, men det är också så att biblioteket kommer ut till målgruppen. Det är spännande att biblioteken ändrar riktning och arbetar mer med uppsökande verksamhet igen.

Bibliotekarie Borås

Kanske att vi diskuterat idrottslitteratur på ett sätt vi inte gjort tillsammans förut.

Bibliotekarie Alingsås

På vilket sätt har samarbetet med idrottsklubbarna påverkat arbetet på biblioteket?

Vi tänker att biblioteket skall ut till sporten men det är ju lika viktigt att sporten kommer in till kulturen och gör reklam i våra "hemmiljöer". På våra TV-skärmar på biblioteket kan matcher och cuper annonseras.

Bibliotekarie Essunga

Vi tycker att vi nu fått en arena att nå en del av en prioriterad målgrupp som vi kanske inte gjort annars.

Bibliotekarie Alingsås

Vi kommer att försöka ha idrotten i åtanke när vi planerar våra lovaktiviteter.

Bibliotekarie Borås

Vi har goda förhoppningar om att i vår ha med pop up-bibliotek hos olika idrottsföreningar.

Bibliotekarie Vänersborg

I Backa hade ett integrationsprojekt mellan Hisings Backa FC, tidskiften Made in Backa, Backa Fritidsgård och SISU redan inlett. Det handlade om att få fler unga att aktivt delta i föreningslivet. Trots inbjudningar och aktiviteter från klubben var det svårt att nå ut, framförallt att nå unga tjejer till fotbollen. Därför startades projektet Fotboll och läsning för tjejer och det var naturligt att docka an Arenor för läsning på ett existerande pågående projekt. Här hittade inte biblioteket och idrottsföreningen riktigt varandra på det sätt som vi hade hoppats. Det fanns visserligen ett visst samarbete där biblioteket hjälpte till att förse läsecirklarna i klubbhuset med böcker, men inget långsiktigt organiserat samarbete kom till stånd. Anledningen till detta var främst en ansträngd personalsituation på biblioteket och brist på tid helt enkelt.

I Vänersborg öppnade Sportcentrum en fritidsgård. I samarbete med Arenor för läsning inrättades där en läshörna och projektet bidrog med sittsäckar och korgar med ett brett hopplockat utbud av medier. Tyvärr var inte bemanning och lokal tillräckligt tilltagna för ändamålet, uppslutningen av barn- och ungdomar blev för stor vilket medförde störningsmoment och föreningar hade synpunkter vilket ledde till att verksamheten på Sportcentrum tog en paus och läshörnan fick plockas bort. Men ett samarbete har påbörjats och projektets syfte kommer att väckas till liv igen och det inköpta riktade materialet användas så snart det bara går säger Marie-Louise Olers tidigare bibliotekschef i Vänersborg

DET DÄR MED STATISTIK

Att nå ut till projektets huvudmålgrupp, som var unga mellan 13 och 18 år, var inte helt enkelt. För att nå ut till idrottande unga med litteratur och läsning var en populär metod att placera ut mobila pop up-bibliotek på cuper, läger och andra aktivitetsdagar. Men då en fotbollscup eller ett sommarläger ofta vänder sig till en bredare åldersgrupp, och med ett varierat åldersspann, blev träffytan större än planerat. Under sommaren 2015 var Arenor för läsning med på många aktiviteter och idrottande barn från 6 år, kanske ännu yngre, deltog och samlades i pop up-biblioteken. Detta har bidragit till att det var svårt att nå den uttalade målgruppen och att få in exakt statistik.

Könsfördelningen mellan de deltagande barnen har varit relativt jämn. Målet med projektet var helt enkelt att nå unga människor och inte någon särskild grupp bland dessa. I Borås arrangerade idrottsföreningar sommarläger, cuper och andra sommarlovsaktiviteter inom

MEDVERKANDE I ARENOR FÖR LÄSNING:

Deltagare 0–12 år: ca 1 500

Deltagare 13–18 år: ca 700

19–25 år: ca 30

26 år – : ca 35

Totalt ca 2 265

Uppskattningsvis har det varit lika många tjejer som killar som deltagit i projektet. 48 personer har varit projektmedarbetare varav 28 kvinnor och 20 män.

Vi kan se följande effekter; vi når fler, vi har fått nya samarbeten, vi har fått nya sammanhang att arbeta i. Det fanns inte i min tankevärld för 15 år sedan att vara på ett fotbollscamp...

Bibliotekarie Borås

Föreningarna tycker att pop-upkonceptet är positivt. En förening har haft pop-up under några månader och när vi vill flytta det till en annan kom det protester, de vill ha det kvar!

I ishallen har pop up-biblioteket haft den effekten att småsyskon till de äldre syskonen som tränar haft en plats att vara på. Pop up har också inneburit att det har blivit lugnare, det har minskat spring i ishallen.

Bibliotekarie Grästorp

Ännu inga mätbara, men vi har kommit en bit på väg och det finns en energi och tro på att det kommer att bli bra från båda sidor som är väldigt positiv.

Bibliotekarie Alingsås

Vilka eventuella effekter av projektet kan du se på biblioteket?

Vi har goda förhoppningar om att i vår ha med pop up-bibliotek hos olika idrottsföreningar.

Bibliotekarie Vänersborg

Den stora vinsten är att biblioteken och idrotten hittat till varandra. Jag finns med lite vid sidan om och känner en stor tillfredsställelse då jag ser att vi hittat nya samarbetspartners båda två. Min känsla är att detta är en början på något bestående och växande. Mina små kommuner har korta kommunikationsvägar och nu har de hittat varandra.

Konsulent SISU

projektet där det var i princip 50 procent killar och 50 procent tjejer. I Backa däremot, vände sig projektet uttalat till tjejer som ett integrationsprojekt.

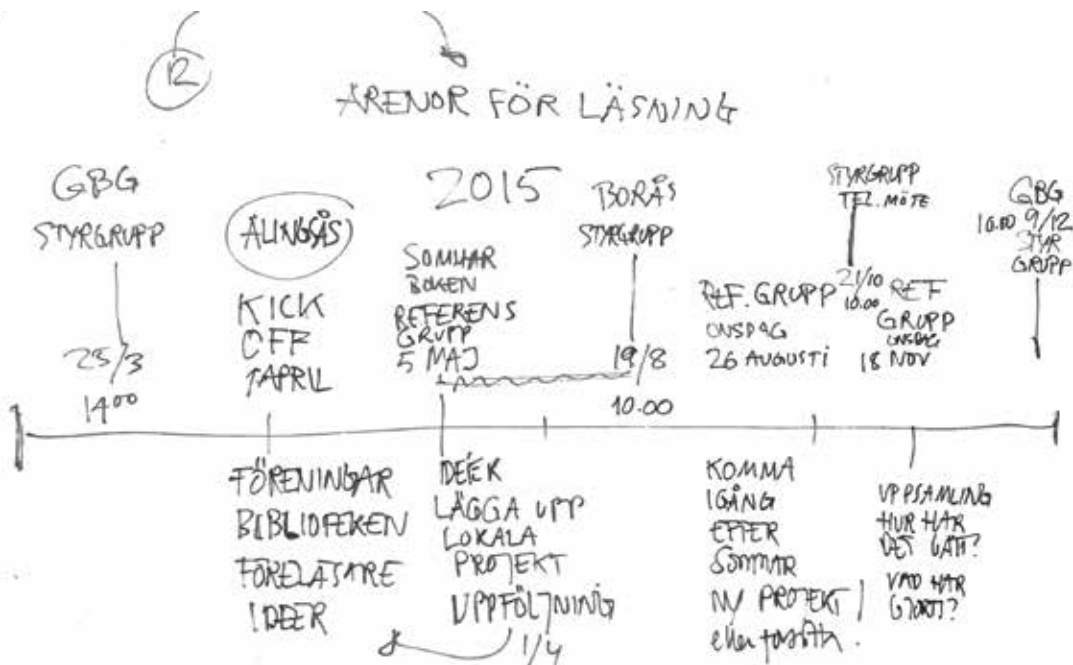
Den största andelen medverkande har varit barn i åldersgruppen 6–12 år och inte 13–18 som var avsikten. Om det är ett misslyckande eller inte kan diskuteras. Vi ser att många, många barn har suttit och läst, pratat och tagit en paus i sitt idrottsutövande under till exempel träning eller cuper. Stora grupper kan vara stöjiga och högljudda och för många barn blir detta påfrestande. De har behov av ett andningshål, ett avbrott. Här har pop up-biblioteket eller läshörnan spelat en stor roll. Och syskon har hängt där i väntan på ett idrottande syskon. Bara det kan vara bra nog.

I de fall där läshörnor har uppstått i stall och klubbhus pågår verksamheten fortfarande och varje vecka används läshörnorna av många barn och unga vilket är oerhört glädjande. Pop up-bibliotek lånas ut till idrottsklubbar och som tidigare nämnts, planeras nya aktiviteter som badbibliotek kommande sommar.

Projektet pågick under knappt ett år vilket ju är en kort tid för att se egentliga effekter. Men trots kort projekttid har mycket satts igång och vi kan ändå se positiva tendenser! Något har påbörjats. Ett samarbete som inte tidigare fanns har startat, nya kontakter tagits som byggs vidare på. I liten skala och i all enkelhet fungerar det.

Att läsa av lust och utan krav, att som barn möta litteratur och läsning i oväntade sammanhang iscensatta av nya samarbetspartners är positivt. Tillsammans tror vi att vi kan väcka läslusten hos unga. Något har inletts, slutet på projektet är bara början!

STYRGRUPPENS PROJEKTSKISS

REFERENSGRUPPMÖTEN ;
* ALINGSÅS. 10-14

INBJUDAN TILL KICK OFF-TRÄFF 1

Kick-off – Arenor för läsning!

Det pågår en nationell satsning för läsfrämjande tillsammans med idrottsrörelsen i Sverige och nu startar Kultur i Väst och SISU Idrottsutbildarna ett läsfrämjande projekt **Arenor för läsning**. Projektets mål är att hitta nya arenor för att öka intresset för läsning.

Vi har fått projektmedel från Statens Kulturråd inom den nationella satsningen PAUS-du och en bok. Biblioteken och idrottsrörelserna har en viktig roll för att väcka barn och ungas läslust och genom att samarbeta kan vi stärka deras läsande. Idrottsledare/tränare och bibliotekarieer kan engagera sig tillsammans, hitta former för aktiviteter och samlingar där mötet med litteratur och fri läsning står i fokus.

Välkommen till ett första projektmöte och idéutbyte

Onsdag den 1 april 2015 klockan 15.00-17.00

Plats: Klubbstugan Orienteringsklubben Skogshjortarna, Sandbergsvägen 14, Alingsås

Program

- **Arenor för läsning** - presentation av projektet
Per Jagemark och Oscar Wiklund från SISU Idrottsutbildarna
Eva Fred och Stephan Holmström från Kultur i Väst
- **Erfarenheter från projektet Läsmuskler i Ulricehamn**
Victoria Klaiber, kulturstrateg och Britt Dahlström bibliotekarie, Ulricehamn
- **Därefter prat och planering i projektgrupper**

Vi bjuder på lättare förtäring under eftermiddagen. Ange vid anmälan eventuell specialkost. För er som reser kollektivt, hämtar vi gärna upp på Alingsås Central.

Anmälan

Görs **senast den 23 mars** till Lena Friberg, lena.friberg@sisu.o.se

Kontakt/upplysningar

Eva Fred, eva.fred@kulturivast.se eller
Stephan Holmström, stephan.holmstrom@kulturivast.se

Välkomna!

INBJUDAN TILL KICK OFF-TRÄFF 2

Arenor för läsning - en del av **paus** du och en bok

Det pågår en nationell satsning för läsförbättring tillsammans med idrottsrörelsen i Sverige. Kultur i Väst och SISU Idrottsutbildarna i Väst och Västergötland driver tillsammans det läsförbättrande projektet Arenor för läsning. Projektets mål är att hitta nya arenor för att öka intresset för läsning, där samverkan mellan idrottsledare, tränare och bibliotekarier står i fokus.

Välkommen till inspirationsdag i Alingsås!

Träffa Sveriges läskoach Johan Unenge, Pixbo innebandys sportchef Kristina Landgren-Carestam samt deltagande projektgrupper, konsulenter och idrottsledare.

Onsdag den 26 augusti 2015 klockan 12.00-17.00

Plats: Estrad Alingsås, Bryggaregatan 2 i Alingsås. Lokal: Magnum Bonum.

Program

- 11.45** Vi inleder dagen med gemensam lunch
- 13.00** **Mötet mellan idrott och läsning**
Johan Unenge, språkrör för satsningen Paus och känd författare, serietecknare och Sveriges första läsambassadör.
- 14.00** **Så här gör vi!** Inspiration från deltagande projektgrupper
- 14.30** **Fika**
- 15.00** **"Man kommer aldrig först om man går i andras fotspår"**
Om laganda, samarbete och delaktighet.
Kristina Landgren-Carestam, sportchef Pixbo innebandy, tidigare förbundskapten för Sveriges herr- och damlandslag i innebandy.
- 16.00-17.00** **Så går vi vidare!** Deltagande projektgrupper, konsulenter, bibliotekarier och idrottsledare funderar och reflekterar.

Anmälan

Dagen är gratis, men kräver en bindande anmälan **senast den 18 augusti** till lena.friberg@sisu.o.se. Ange vid anmälan eventuell specialkost.

Kontakt/upplysningar

Eva Fred, eva.fred@kulturivast.se eller
Stephan Holmström, stephan.holmstrom@kulturivast.se

Varmt välkomna!

Kultur i Väst

paus
du och en bok

sisu
Idrottsutbildarna

INTERVJUFRÅGOR TILL BIBLIOTEKARIER

2015-11-05

Kultur i Väst

Arenor för läsning -projektrapportering

Inom den nationella satsningen PAUS-du och en bok som Kulturrådet står bakom, har vi tillsammans drivit projektet Arenor för läsning. Förhoppningsvis har vårt projekt inspirerat bibliotek, idrottsföreningar och regionala SISU Idrottsutbildare och kulturkonsulenter att samverka och på olika sätt väcka ungas lust till litteratur och läsande. Men nu börjar projektåret gå mot sitt slut...

Efter avslutad projektperiod (2015) kräver Kulturrådet en projektredovisning. Kultur i Väst ansvarar för att projektrapportering skickas in till Kulturrådet men nu behöver vi er hjälp med att svara på några frågor.

Fundera på dessa, så ringer vi upp dig för en telefonintervju som tar ca 30-35 min. den 3 december. När på dagen passar det att vi ringer?

Någon form av samlad dokumentation kring projektet Arenor för läsning kommer efter årsskiftet.

Intervjufrågor

1. Ett av projektets syfte är att öka intresset för litteratur och inspirera till läsning hos idrottande barn o unga.
Hur upplever du att vi lyckats? Vad har varit positivt? Vilka svårigheter har du/ni stött på?
2. Ett annat syfte är att genom vuxna läsande förebilder (ledare, tränare eller andra) få idrottande barn att intressera sig för läsning. Hur tycker du/ni att detta har lyckats? Berätta!
3. En viktig del i projektet har velat skapa förutsättningar för samarbete mellan idrottsledare och bibliotekspersonal på lokal nivå. Beskriv hur det har gått till hos er!
4. Utifrån erfarenheter av Arenor för läsning- vilka uppslag till nya samarbeten har du/ni fått som kan öka läsandet hos (idrottande) barn?
5. Har du idéer om hur samverkan mellan idrotten och folkbiblioteken kan utvecklas i bredare bemärkelse?
6. På vilket sätt har ert samarbete med idrottsklubbarna påverkat ert arbete på biblioteken?
7. Vilka eventuella effekter av projektet kan du/ni se?

Kultur i Väst
SE 405 44 Göteborg
besök Rosenlundsgatan 4
+46 (0)31 333 51 00
kulturivast@kulturivast.se
www.kulturivast.se
org nr 232100-0131

INTERVJUFRÅGOR TILL IDROTTSLEDARE

2015-11-05

Kultur i Väst

Arenor för läsning -projektrapportering

Inom den nationella satsningen PAUS-du och en bok som Kulturrådet står bakom, har vi tillsammans drivit projektet Arenor för läsning. Förhoppningsvis har vårt projekt inspirerat bibliotek, idrottsföreningar och regionala SISU Idrottsutbildare och kulturkonsulenter att samverka och på olika sätt väcka ungas lust till litteratur och läsande. Men nu börjar projektåret gå mot sitt slut...

Efter avslutad projektperiod (2015) kräver Kulturrådet en projektredovisning. Kultur i Väst ansvarar för att projektrapportering skickas in till Kulturrådet men nu behöver vi er hjälp med att svara på dessa frågor.

Vi tänker att intervjun med aktuell idrottsledare/föreningskontakt tar ca 30-35 min. Spela gärna in. Då kan du fokusera på frågorna och gärna ställa följdfrågor. När man "bara" antecknar är det lätt att missa viktiga detaljer i intervjusituationen och vissa värdeord kan gå förlorade. Det funkar jättebra att spela in med Iphone. Transkribera intervjun efteråt och mejla den renskrivna intervjun och statistikuppgifter till eva.fred@kulturivast.se gärna före den 8 december.

Boka sedan in den 9 december kl. 9-12. Då samlas SISU-konsulenter och Kiv-konsulenter på Kultur i Väst för gemensam projektutvärdering – och rapportering och avslutar med gemensam lunch.

Kultur i Väst
SE 405 44 Göteborg
besök Rosenlundsgatan 4
+46 (0)31 333 51 00
kulturivast@kulturivast.se
www.kulturivast.se
org nr 232100-0131

Intervjufrågor

1. Ett av projektets syfte är att öka intresset för litteratur och inspirera till läsning hos idrottande barn o unga.
Hur upplever du att vi lyckats? Vad har varit positivt? Vilka svårigheter har du stött på?
2. Ett annat syfte är att genom vuxna läsande förebilder (ledare, tränare eller andra) få idrottande barn att intressera sig för läsning. Hur tycker du att detta har lyckats? Berätta!
3. En viktig del i projektet har velat skapa förutsättningar för samarbete mellan idrottsledare och bibliotekspersonal på lokal nivå. Beskriv hur det har gått till hos er!
4. Utifrån erfarenheter av Arenor för läsning- vilka uppslag till nya samarbeten har du fått som kan öka läsandet hos (idrottande) barn?
5. Har du idéer om hur samverkan mellan idrotten och folkbiblioteken kan utvecklas i bredare bemärkelse?

FILMER OCH INTERVJUER

Arenor för läsning – Idrott och läsfrämjande – Kick off
<https://youtu.be/obsXBSrkyxc>

Arenor för läsning – kick off kort version
https://youtu.be/yrzeq9ziD_o

Inspirationsdag i Alingsås 26 augusti – Johan Unenge!
<https://youtu.be/Bol4Xmcr18>

Inspirationsdag i Alingsås 26 augusti – Kristina Landgren-Carestam
https://youtu.be/QM-at5db_64

Projekt ”Tillsammans för Borås” <http://youtu.be/VJxjoAknHrQ>

Sommarläger Brämhults IK ca 9 min in i filmen är Arenor för läsning
<https://youtu.be/VsmJSG16hJ4>

KONTAKT

Eva Fred

konsulent litteratur barn och unga

Kultur i Väst

070 652 02 13

eva.fred@kulturivast.se

kulturivast.se

Kultur i Väst har uppdraget att stärka och utveckla kulturens och konstarternas roll i Västra Götaland. Detta gör vi tillsammans med 49 kommuner, föreningar, organisationer, nätverk, näringsliv, kulturutövare, bibliotek, skolor, arrangörer och regionens invånare.

Kultur berikar livet.

Kultur i Väst
405 44 Göteborg
besök Rosenlundsgatan 4
växel 031 333 51 00
www.kulturivast.se